

val ide nem disszidálnék. De ne gondold, hogy ezt valamilyen lobcsüléssel mondom, nem, mert azért én nagyon jól érzem magamat itt Magyarországon. Szerintem a legnagyobb baj a modern politikai világban nem az egyik vagy másik rendszerben van. Hanem abban, hogy mennyire képtelenek vagyunk barátkozni egymással, mert minden párt a maga ellentétjét egyértelműen csak rossznak találja. Így van ez Amerikában, ahol mindent egyértelműen rossznak találunk, ami a másik oldalon van. De ha pl. minden amerikai egy évet Magyarországon töltene, akkor biztosan más lenne mindenről a véleménye.

"Ehhez viszont az kellene, akkor lenne teljes a kép, ha minden magyar legalább egy évet Amerikában tölthetne" - teszi hozzá egy mindezidáig kívülállóként hallgató magyar egyetemista, a JATE egyik hallgatója. Ennyiben maradjunk.

Köszönöm a beszélgetést a "..." nevében

m. i.

A NEMZETI TUDAT TERHELTSÉGÉNEK KÉRDÉSÉHEZ

Lendvai L. Ferenc /Világosság 1982. 4./ cikkének / A Magyar Nemzettudat/ szerinti veszélyes, negatív kitételével való együtt nem értésem adta kezemből a tollat./ A szomszéd népek költően alá nem támasztott és alá nem is támaszható történelmi-nemzeti tudata, vagy annak "terheltsége" nem gyakorol hatást a magyarság nemzettudatára, vagy éppen nem "terheli" azt./

A szerző megelégedésének ad hangot az utóbbi időben folyóiratunk hasábjain megjelenő, a nemzeti és nemzetiségi kérdésekről szóló cikkek meggyarapodásával kapcsolatban. Majd megmutatja, miként vált Magyarországon az uri középosztály a történelmi szükségszerűség talaján a fasizmus magyarországi /ismétlem, nem magyar, hanem magyarországi! / formációjának tömegbázisává és hordozójává. Valamint tiltakozik a II. vh. után szomszédaink körében felkapottá vált "fasista nép" koncepciója ellen.

Ezen gondolatok közben bírálja Tur Lajos kérdését /Valóság 1982. 1./: "Miért nem bíráljuk a dákóronán kontaminálás elméletét?". Lendvai a következő választ adja: "Azért, mert nekünk teljesen elegendő egy adott összefüggésben megmondani azt, hogy ez az elmélet, minden jel szerint, tudományosan tarthatatlan, tehát tételt azonban nem a mi nemzettudatunk számára jelent."

Mielőtt bármibe belekezdének, megpróbálom meghatározni, mi is a nemzettudat egy nép történelmi tudata, mely az éppen adott társadalmi feltételeknek megfelelően / értsd: külső és belső is/ alakul, jut felszínre, válik a mindennapi emberek sajátjává. Mivel a történelem sok százezer nép együttes, egymásra ható történelmi /társ.-i/ folyamatának kohójában alakul, így gondolkodtam el: magyar nemzet /!?!; ezalatt értenünk kell a mai Magyarországon élő magyarságot, a szomszédos országok területén élő magyarságot, az Európa más részeiben és Tengerentúlon élő magyarságot.

Nemzeti tudat. A fenti tételből látszik, hogy a magyar nemzet nem minden tagja és csoportja él ugyanazon társadalmi feltételek között. Ennek a nemzettudatnak szükségszerűen sokrétűnek kell lennie. Bár kétségtelenül van az állami létező köztudott magyarságtudat, de vannak más, úgy is mondhatnám, regionális magyarság/nemzet-/ tudatok is.

Az össznemzeti tudat ezeknek a regionális tudatoknak az egysége, nem egyszer az összege. A regionális nemzettudat pedig tartalmazza bizonyos mértékű az együtt élő népek saját nemzettudatát, a magyarságról alkotott képük, nézőpontjuk visszacsatolását, és ezeknek a visszacsatolásoknak a formáit is. És családi, városi, állami, kulturális, stb. kapcsolatokon keresztül a Magyar Népköztársaság területén élő nemzettudat nemzeti tudatát is befolyásolja, alakítja ez a bonyolult visszahatás, és viszont, a mi magatartásunk, tudatunk az övékéét Romániában, Csehszlovákiában, stb., széles e földkerekségen.

Látnunk kell továbbá, hogy a nemzettudat bonyolult viszonyban, kölcsönhatásban van a társadalmi tudat történeti és jelenlegi formájának más elemeivel is, a társadalmi tudat pedig egy mindenkor létező társadalmi formáció része. Ha több ilyen formáció létezik egy ilyen történelmi időben, és ezek között a kapcsolat és információáramlás szükségességét elismerjük, kitűnik, hogy a nemzettudat, ennek részeként, szintén állandó hatások alatt áll és ezáltal változásban, mozgásban van. Nem kell Vietnamhoz, Izraelhez, stb. fordulnunk, itt, a saját portánk előtt is meglálthatunk jelenségeket, fogalmakat, sőt meg kell látnunk, értenünk, és részt kell kérnünk az eseményekben, képviselnünk kell magunkat, a magyarságot, amely nemcsak itt, Hegyeshalomtól - Nagylakig nemzet és van nemzeti tudata, hanem Galántától - Szabadkáig, Kassától - Brassóig - Kolozsvárig is nemzet, nemzeti tudatunkba beletartozik és ő maga is belotartozónak érzi magát. Államunk határa nem azonos nemzetünk, kulturánk, tudatunk határával. Különösen nem az a kölcsönös függés időszakában, mely függés napjainkban világméretű, és egyre jobban az.

Szomszédos országainkban - történelmi okok miatt, történelmi igazságot keresve - történelemcsonkítás, történelemhamisítás folyik. Sajnos, ezt így kell megítélnünk. Történelmi tankönyvekben nem mindig a valóság szól ott élő magyar fiataljainkhoz, az ő nemzettudatukat igenis terhelik dákoromán-kontinuitással, "nagyorva-szlovák" kontinuitással. Ugyanakkor csak kerülőutakon juthatnak saját nemzetük valós történelmének tényeihez, sőt csak így juthatnak az együttélő népek valós történelmének tudásához és ezáltal megértéséhez.

Ha látják, és bizony látniuk kell, milyen óriási különbségek vannak a mi és szomszéd országaink nemzetiségi politikájában, könnyen elképzelhető nemzeti radikalizálódásuk, melynek kitörésére lehetőségük - szerencsére - nincs.

/Ez ugyanis elsősorban az ő helyzetük romlásához vezetne./

Ugyanakkor a nemzeti csonkítottóságuk érzéséből fakadó feszültségek jó levezetője az alkoholizmus. /Pl.: Hargita megye alkoholfogyasztása majdnem kétszerese a romániai átlagnak./ Tudnunk, éreznünk kell, hogy Európa legnagyobb nemzetiségei a magyar nemzet testéhez tartoznak. És ahogy Für Lajos írja: "A 70-es évtizedben az egész világon a nemzeti kérdés és a nacionalizmus reneszánszát éljük, a nemzeti kérdés forradalmát." Az albánok után a mi nemzetünknek él legnagyobb része országunk határain túl, és az ott végbemenő események igenis terhelik nemzettudatunkat, lehet épp ez az oka a megszeperodó ujságcikkeknek. Mi magyarok nem mehetünk el szóttanul az események mellett, mert velünk is történik, ami Székelyföldön történik, mert velünk is történik, ami a Felvidéken történik, stb. Velünk még az is megtörténik, hogy a tavaly tavaszi kosovói események után - amelynek visszhangja egész Jugoszláviában lecsapódott - , a hivatalos szervek szerint a Vajdaságban erősödik a nagyszerb és nagymagyar nacionalista mozgalom.

Kelet-Európában - és az egész világon is - világosan kell látnunk, hogy a tényezőkre, amelyek ránk közvetlenül hatnak, szintén hatnak más tényezők. Ezek a más tényezők tehát áttételesen - minél közelebbiek, annál erősebben - hatnak ránk, vagy nemzetünk más részeire. Nekünk éppenséggel nincs szükségünk ezekre a közvetett hatásokra, ennek ellenére /sőt éppen ezért/ figyelniük kell rájuk értékelniük kell őket, és velük szemben - ill. adott esetben mellettük - világos véleményt és aktív cselekvési formákat kell kialakítanunk.

Mostnár csak az kellene, hogy végre világosan lássuk, itt Kelet-Közép Európában a magyarságra vár a hid szerepe, hogy megvalósuljon végre a költő álma

"Rendezni végre közös dolgainkat,

Ez a mi munkánk; és nem is kevés."

Lados Balázs